

*De wereld op z'n kop***ECONOMISCHE RECESSIE IN 6 WEKEN!**

Na het zien van de documentaire "An inconvenient truth" en "Fahrenheit 9/11" kunnen we ons op dit moment serieus afvragen welk gevaar er nu werkelijk voor de wereld dreigt. Het klimaat slaat groot alarm, maar de gevolgen van acht jaar Bush Administration laten momenteel in de wereld diepe sporen na. Of bewijst het dreigende failliet van het kapitalisme onze wereld juist een dienst?

Minder meer winst

Een winstwaarschuwing van BASF in het 3e kwartaal van 2008 deelt ons mee dat er slechts € 2 miljard in plaats van € 3 miljard winst verwacht wordt over 2008. Dit nieuws doet de koers van het aandeel en hele aandelenmarkt schrikbarend dalen. Een reële koers/winst verhouding op de aandelenmarkt is weg. Niet de omzet en winst van een bedrijf bepalen de waarde, maar de indruk dat een bedrijf minder winst gaat maken dan verwacht. Draait onze economie dan alleen op psychologie, op de waan van de dag? De banken parkeren hun reserves momenteel massaal bij de De Nederlandse Bank. Normaal zijn de bankreserves daar ca. € 2 miljard, nu € 200 miljard! Banken en financiële instellingen willen elkaar niets meer lenen uit angst dat ze de lening nooit meer retour krijgen. Bedrijven en particulieren worden zwaar gewogen, voordat er een lening wordt verstrekt, al spreken de banken dit tegen.

Foreclosure

Terwijl in september de Amerikaanse regering de grootste hypotheekbanken Fannie Mae en Freddie Mac tijdelijk onder curatele stelt en tot \$ 100 miljard in deze banken investeert, slinken de investeringkapitalen snel weg. Zo ook de kapitalen van onze nederlandse

banken, die beleggingen hebben in de Amerikaanse hypotheekmarkt. Deze bank heeft in eerste instantie weinig last van de subprime - hypotheekcrisis. Echte problemen ontstaan als het misgaat op de hele Amerikaanse huizenmarkt. Eind 2006 daalt de gemiddelde huizenprijs met 20%. Huizenprijzen zijn in de US overigens sterk afhankelijk van de regio. In Florida ben je al eigenaar van een nieuwe vrijstaande eenvoudige woning voor \$110.000. In een mindere woonwijk of in staten met povere economische vooruitzichten, zijn er koopwoningen van rond \$ 50.000. Het overschot van niet-verkoopbare huizen stijgt in de zomer van 2008 explosief. Om erger te voorkomen, worden woningen via het foreclosure (soort veiling) systeem op internet aangeboden tegen bodemprijzen vanaf \$ 30.000!

Invloed in Nederland

Maar waarom komen sommige Nederlandse banken nu in de problemen? Een goed voorbeeld is onze eigen ING bank. Deze bank heeft € 22 miljard gestopt in Alt-A obligaties, oftewel hypotheek waarbij het risico op wanbetaling kleiner is dan bij subprime, alsook € 32,5 miljard in obligaties met prime hypotheek als onderpand. Geschat wordt dat ING 3% van de totale obligatiemarkt voor Alt-A

producten in de USA voor haar rekening neemt. Alt-A hypotheek zitten tussen prime en subprime hypotheek in. In eerste instantie niets aan de hand, maar de rente stijgt en de huizenprijzen dalen. Ook veel huizenbezitters met prime en Alt-A hypotheek komen nu in de problemen.

Jojoënde beurs

Beleggers in Nederlandse aandelen hebben in oktober 32 miljard euro aan beurswaarde zien verdampen, zo blijkt uit berekeningen van het CBS. In de eerste negen maanden tot en met september werden Nederlandse aandelen al € 178 miljard euro minder waard. Oktober geldt niet als de slechtste maand dit jaar. Dat waren januari en februari, met verliezen van ruim € 73 en 66 miljard. Op 6 oktober werd ruim € 30 miljard verloren, terwijl op 13 oktober de grootste koersstijging van dit jaar werd geboekt: een plus van ruim € 26 miljard. Het vertrouwen in de economie slinkt per dag. De Amerikaanse staatsschuld is inmiddels opgelopen tot \$ 10.000 miljard, per gezin is dit meer dan \$ 86.000. De Nederlandse staatsschuld is momenteel € 283 miljard.

tekst: ANNET VAN DE REE ■

